

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal št. 168.

Naslov za telegame: »Naprejek«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 14.398.

NAPREJ

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., št. 17.
Četrtna
»Naprejek« št. 17.
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiło
Kmetko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Alojzij Leskošek:

Praznik dela.

Slovenski delavci se doslej svojega praznika niso posebno zavedali, zato tudi ta edini delavski praznik še ni dovolj znan kot praznik dela, ker ga tisti, katerim je namenjen, še niso osvojili za svoj praznik. Sicer ga obhajamo tudi Slovenci že več let, vendar ne tako, kakor bi ga morali: da utrdimo delavsko zavednost za razredni in internacijski boj.

Mnogo delavcev je še v Sloveniji, ki praznika dela sploh ne poznajo in mislijo, da je to le praznik organiziranih socialnih demokratov in ga zato ne proslavljajo. Drugi pa smatrajo 1. maj za dan procesij in pijančevanja. To se je videlo posebno prva leta po svetovni vojni, ko so marsikje na praznik dela pijančevali kakor na kakem »žeganju« ali »sokolski« veselici. Zopet drugi mislijo, da je ta praznik namenjen samo tovarniškemu delavcem ter rudarjem, drugim pa da ga ni treba praznovati.

Praznik dela je namenjen vsem, ki delajo duševno ali telesno, v industriji ali obrti, na polju ali v gozdu, v rovu ali v uradu. Praznik dela pomeni vstajenje delavske solidarnosti, delavske emancipacije in delavske kulture. Ali niso vsi prazniki namenjeni posvetitvi in zlasti okrepitvi ideje ali gibanja dotičnega svetovnega nazora, pod katerega imenom se praznujejo?

Slovenski delavci pravijo, da to ni praznik, ki bi ga bili upostavili slovenski delavci, ker ga ne poznajo dovolj. Ta trditev je sicer resnična, ker delavski praznik so začeli praznovati delavci v Ameriki in so ga prinesli leta 1889 na kongres soc. Internacionalne v Pariz, kjer je bilo sklenjeno, da naj ima delavstvo vsega sveta vseh ver in vseh narodnosti svoj poseben praznik, praznik dela in to vselej 1. maja. Tako je nastal ta praznik, s katerim kaže delav. svojo zavednost, izraženo s tem, da položi delo na dan svojega praznika in da pokaže moč svojega razreda kapitalističnemu razredu. Mnogo je v letu praznikov, in sicer verskih, narodnih in državnih, vendar nobeden od njih ni bil ustanovljen od delavcev in ne za delavce. Vsi ostali prazniki služijo ali za propagando vere, to je za kapitalistično propagando, ker prazna vera je najboljši služabnik kapitalizma. Verske praznike so ukazali razni papeži na čast katoliški cerkvi, ki je najboljša zaščitnica reakcije in ovira v razvoju zdravega človeškega razuma ter napredka.

Vse praznike, ki jih imamo, praznujemo na ukaz in po volji cerkvene ali posvetne buržoazije, nobeden teh praznikov ni posvečen delu, vsi služijo v čast zlatemu teletu. Najboljši dokaz za to nam je »vstajenje« ob velikonočnih praznikih. Kako močne so delavske vrste v procesijah »vstajenja«! Pravega vstajenja od teh procesij ni bilo in ga tudi ne bo. Prav tako ne more priti pravo vstajenje iz »socialističnih« procesij 1. maja, če bodo ostale samo procesije in ne preobrazba duhov. Praznik dela je za delavce vse kaj drugega kakor pa velikonočne procesije, zato se mora ta praznik praznovati na čisto drug način. Zavržiti je treba način, kakor se praznujejo prazniki kapitalističnega dru-

žabnega reda. 1. maj mora biti vsakemu delavcu v ponos, zbujati mora razredno zavednost in približati zmago proletariata nad buržoazijo.

Prav je, če se proletariati pokaže na ulici, da prešteje svoje bataljone, da pokaže svojo moč. Ni pa prav, če se o priliki takega praznika začne pijančevanje in kaže proletariati v alkoholnem stanju buržoaziji svojo »revolucionarnost«. Kajti buržoazija gleda po svojih organih natančno na razvoj proletariata in na njegovo emancipacijo. V Jugoslaviji se buržoazija rada odlikuje tudi s tem, da prepove prazno 1. maja in motivira svojo prepoved s tem, da je ogrožen javni mir in »red« v državi. Vse to nam ne more škodovati, če 1. maj proslavimo na najbolj dostojen način. Vsak delavec bi moral imeti toliko razredne zavednosti, da bi proslavljal 1. maj zares kot praznik dela, da bi pustil delo počivati, da bi pustil kolesa stati kljub grožnjam raznih fabrikantov, da bodo odpušteni tisti, ki bi praznovali, kajti jasno je, da vseh delavcev buržoazija ne more odpustiti, ker sama delati ne zna, niti delati neče.

Na praznik dela bi se naj vršila znanstvena predavanja in gledališke predstave, delavski zbori naj bi pokazali svoje znanje. Vse bi se naj vršilo Delu v čast. Takih predstav buržoazija ne more prepovedati, ker bi s tem jasno pokazala, da je proti kulturi, o kateri njeni eksponenti toliko govorijo, pokazala bi, da delavcem ne privoščijo drugega ko težko delo, ki ga slaba plačuje, pokazala bi, da privoščijo delavcu samo buržoazne beznice in žganje. Zato naj delavci čitajo socialistično literaturo, naj proslavljajo 1. maj v čast Delu in delavskemu razredu.

Buržoazni parlamentarizem v SHS.

Po večletnih vojnah, ko je kapitalistična oligarhija uničila zadnje ostanke predvojne meščanske demokracije in uvedla v vseh vojujočih deželah militaristično diktaturo, spojeno z brezobzirnim izkoriščanjem dela, imetja in življenja državljanov, so narodi SHS države in Balkana navdušeno zaeleli pravo ljudsko demokracijo.

Posebno slovensko in hrvaško ljudstvo je pričakovalo v novi državi Jugoslaviji demokracijo in z njo združeno svobodo na vseh poljih družabnega življenja. Toda ljudstvo so razočarale že prve vlade, ki so vladale z začasnim Narodnim predstavništvom, posebno pa še takozvana demokratsko - socialistična vlada, ki je s posebno vneto preganjalo delavsko in kmečko gibanje in njegove glasnike.

Volitve v ustavotvorno skupščino so jasno pokazale, da ljudstvo zapušča stare meščanske stranke in gleda z zaupanjem na nove delavske in kmečke stranke, ki so dobile pri teh volitvah večino. Do tedaj neomejena parlamentarna oblast jugoslovanske buržoazije pod vodstvom srbskih radikalov in demokratov je prišla z volitvami v ustavotvorno skupščino v nevarnost. Zato je takrat vladajoča radikalno - demokratska koalicija takoj po volitvah v konstituantno izdala slovit »obznano«, ki je postavila iz-

ven zakona delavsko gibanje v SHS, kmečkim strankam pa zagrozila z istimi represalijami.

Z czirom na »obznano« in grožnjo z vojaško diktaturo je smatrala Radićeva kmečka stranka za najboljše orožje abstinenco. Zato večina hrvaških narodnih poslancev ni prišla v ustavotvorno skupščino. Vidovdanska ustava je bila sprejeta kljub krfski deklaraciji, ki je določala kvalificirano večino, z navadno večino 13 kupljenih mohamedanskih glasov. Že gaženje krfske deklaracije je odkrilo vsem pravim demokratom v SHS državni prave namere jug. buržoazije: zvladati v državi absolutistično in s pomočjo nasilja in korupcije. Še bolj jasno se je pokazala »demokracija« srbske buržoazije — radikalne in demokratske — z izglasovanjem zakona o zaščiti javne varnosti in reda, s katerim je buržoazija pravkar od nje izglasovane ustavne pravice delavcev in kmetov brezobzirno pomandrala. Očitno je postalo stremljenje vladajoče buržoazije obdržati oblast za vsako ceno v svojih rokah brez ozira na parlamentarna načela meščanske demokracije.

Tako je buržoazija sama izredno jasno razkrila svoje namene in potrdila svarilo revolucionarnega delavstva, ki je svarilo ljudstvo pred prevelikimi nadami v buržoazno demokracijo, in organiziralo delavske mase za odpor proti odkriti diktaturi kapitalistov.

Kmetke stranke v svoji kratkovidnosti niso dale onega odpora obznanemu režimu niti one podpore preganjanemu delavstvu, ki bi ga morale dati v interesu svojih volilcev — malih in srednjih kmetov. Srbski zemljoradnički savez je celo podprl obznanški režim in glasoval za zakon o zaščiti javne varnosti. Zato je ta stranka izgubila vse zaupanje kmetov že pri prihodnjih volitvah in je danes brez vsakega vpliva.

Radićeva stranka pa ni dala zatiranemu delavskemu gibanju v pravem času prave podpore, temveč je vso energijo koncentrirala na propagando republikanstva. S tem programom je tudi dobila glasove ogromne večine hrvaškega ljudstva; napredovanje republikanstva je s tem dobilo močno oporo, tako da je vladajoča buržoazija v strahu za svojo neomejeno oblast uporabila »obznano« tudi za celokupni hrvaški republikanski pokret, zaprla vodstvo in razpuščala organizacije HRSS. Potem je izvedla volitve, ki so znane po nasilju in korupciji radikalno - demokratske koalicije.

Navzlic nasilju in korupciji pa je PP režim dobil pri teh volitvah zelo malo večino mandatov z manjšino glasov. Zato so razveljavili po zakonu o zaščiti države mandate voditeljev Radićeve stranke v nadi, da bodo ostali kmetki poslanci brez vodstva postali poslušno orodje »narodnega bloka«.

Opcizija — slovenski klerikalci, srbski demokrati, muslimani in zemljoradniki — so škodoželjno gledali na to preganjanje hrvaškega ljudstva, ki je bilo v obraz vsem demokratičnim in parlamentarnim načelom. Vsi so računali, da bodo poželi hrvaške mandate, sliho kakor je SPJ molče odobraval »obznano« v upanju, da bo požela komunistične mandate.

Osamljena, a na revolucionaren odpor nepripravljena Radićeva stranka

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din,
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasil:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

je kapitulirala in sklenila z radikali
takozvani sporazum.

V zadnjem članku (Pašić-Radićeva vlada) smo opisali ta sporazum. Od tedaj se je še bolj jasno pokazala namera radikalov ne izpustiti vladu iz svojih rok. Druga vloga g. Uzunovića je vrgla Radićeve pristaje iz vlade in pridobila par disidentov ter se konstituirala kljub temu, da ne predstavlja večine parlamenta. S tem so zopet pogaženi osnovni parlamentarni in ustavni principi, po katerih se sestavljajo samo vlade, ki imajo zaupanje večine parlamenta.

Tako vidimo, da je »demokracija« jugoslovanski in vsaki drugi buržoaziji samo krinka, da zakriva svojo neomejeno oblast. Čim je ta oblast v nevarnosti, buržoazija gazi parlamentarne, ustavne in demokratične principe in vlada odkrito diktatorično. Dosledno izvajanje te buržoazne politike — je fašizem v Italiji, Grčiji, Bolgariji, Španiji, Albaniji in v Rumuniji, kjer je ta politika popolnoma zmagala in kjer je delavski pokret razdejan. V SHS se ni zmagala ta ideja, toda neprestan gaženje in izigravanje parlamentarizma in demokratičnih načel daje fašistom v SHS nade, da bodo kmalu njihove ideje zmagale.

Delavski pokret v deželah odkrite diktature kapitalistov preživlja posebno težke čase. V teh težkih časih moramo prav posebno in vedno poudarjati načelo proletarske demokracije, na njej graditi svoje organizacije, dvigniti s pomočjo njih razredno zavednost proletariata in graditi zavedne borbene proletarske organizacije, ki so v stanu kljubovati vsem viharjem.

V teh težkih časih bo delavstvo spoznalo, da samo take organizacije lahko zaščitijo delavstvo pred fašističnim nasiljem in brezobzirno kapitalistično diktaturo, ki polagoma, a dan za dnem jemlje delavstvu že pridobljene pravice.

V teh težkih časih je med delavstvom močna želja po združenju in edinstvu. Dolžnost naša je, da to željo delavstva napravimo zavedno in programatično, da vsakemu delavcu dopovemo, da je združenje brez socialističnega programa in brez proletarske demokracije — sliho radikalno-radikalnemu sporazumu — radikalno-radikalni enofronti, ki je v prvem važečem vprašanju razpadla. Zato kličemo vsemu delavstvu in poljedelskemu ljudstvu: **Buržoazna demokracija razpada — živel socialna proletarska demokracija!**

Občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo.

v Ljubljani 11. aprila 1926.

Anton Kristan: Za nadzorstvo predlagam, naj se sklone, da se vpiše prebitek (23.000 Din) v rezervni sklad.

Mulej, Jesenice: Bilanca bi morala biti bolj podrobno pojasnjena in pravočasno izdana, da bi krajevni odbori lahko temeljito premotrili posamezne postavke.

Tako je tudi zahtevalo člansko zborovanje, naj načelstvo pravočasno razpošlje svoje predloge, da bodo delegati prišli na občni zbor pripravljeni in da bodo vedeli, kaj naj podpirajo in kaj morajo odkloniti.

Jagrovič, Tezno: Poziva centralno

vodstvo, naj bolj skrbi za popravilo hiš. Obsoja, da ni v proračunu tozadevno nobene postavke.

Baznik, Ljubljana: Kristan je trdil, da morejo le lajki trditi, da Konsum ni varen, da Konsum nazaduje itd. Vendar se mi zdi, da če pogledamo številke nazaj, morajo tudi lajki spoznati, da gospodarstvo v Konsumu ni zdravo. Čudno je to: leta 1922/23 je bilo hranilnih vlog Din 1.800.000, leta 1923/24 Din 3.500.000, leta 1924/25 pa Din 4.700.000. Toda kakor rastejo hranilne vloge, ki so tudi dolg, raste tudi še tuji, bančni dolg. Evo številke: Leta 1922/23 je bilo dolga 5.700.000 Din, leta 1923/24 6.500.000 Din, leta 1924/25 pa 8.800.000 Din.

Če bi se res tako lepo in vzorno gospodarilo, kakor trdi Kristan, bi morali imeti več hranilnih vlog, toda manj dolga. Tu gre pa vse le navzgor in se s takim gospodarstvom nikakor ne morem strinjati. Če bomo šli to pot dalje, pridemo v par letih na vrh. — (Dalje govori še glede nepremičnih vrednot, obsoja brezbriznost pri ureditvi davkov, ki bi jih Konsumu ne bilo treba plačevati, dokazuje Kristanu, da je mariborski »Ljudski dom« last društva, da ima Konsum v njem le za 1000 Din deležev. Kristan seveda hoče nasprotno dokazati, da če imajo v »Ljudskem domu« večino deležev, so nesporno tudi lastniki. Zato vedno tako živahno skrbi, da ima v vseh institucijah, ki nesejo, večino on. Op. ur.)

Baznik nadaljuje: O slučaju Dražila in Urbančeve ne vemo pravzaprav nič točnega. Znano nam je, da se je dala višjim nastavljenecem tista pogodba predvsem zato, da se zavarujejo pred komunistično nevarnostjo. Tu so najbrž bili tudi kakšni drugi nameni vmes in je bila komunistična nevarnost za Konsum le prazen strah. Obsojati pa moram, da je še danes v Konsumu tako, da je ravnatelj in načelnik ena sama oseba. Jurčič je lahko dober ravnatelj, toda za načelnika take zadruga pa najbrž ni. Skrajni čas je torej, da ti dve funkciji ločimo. Kristan očita Dražilu in Urbančevi nered. Kakšen je bil ta nered? Treba je, da to vemo. Na Kristanove sodbe ne moremo kar tako prikimati. Sem odločno za to, da se najstrožje kaznuje vsak, ki zlorablja zaupanje in član-ske koristi v svoje osebne namene. Toda poznati hočem položaj natančno. Vrednostni papirji: Vsekakor preveč razmetavamo denar za take stvari. Če že hočemo n. pr. biti člani »Zadružne banke«, je dovolj, da damo 50.000 Din, ne pa še 600.000 Din več in to v podjetje, ki, kakor sem slišal, ni trdno, baje je tik pred konkurzom. (Kristan z medklicem razkačeno: »Zavračam take obitke. Zadružna banka je trdno podjetje. — Op. ur.: Saj ima Kristan sam v njej 51% in on svojega ne da v nevarno podjetje. — Baznik dalje: »Boljše bi bilo, da za 600.000 Din dolga odplačamo. Upniške obresti so namreč višje nego obresti, ki jih nosijo ti vrednostni papirji. Zakaj imamo v Delavski pekarni 125.000 Din, če je pa naša last, kakor je povedal ravnatelj Jurčič? V Nakupovalni imamo 123.000 Din. Pri tej je pa sploh dvomljivo, če bomo kaj nazaj dobili. Tiste terjatve v Trstu so tako nesigurne, da resnično dvomim. In kjer nič ni, tam niti cesar ne vzame. S Kristanom sva skupaj agitirala za Konsum in mene bi bilo sram, če bi Konsum propadel, toda sram me je tudi, da tako gospodarimo, da smo vedno bližje likvidaciji. Zakaj dajemo denar v tuja podjetja, v »Proukejce« 200.000 Din itd.? Mari bi sami začeli s produkcijo! — 71.000 Din za poštino, brzojav itd. Jaz kratkomalo ne verjamem, da je to sploh mogoče! Izdatki za tri avtomobile so tudi previsoki. Sploh razmetavamo preveč. Zakaj se za potovanja ne pritegnejo člani železničarji, ki bi radi šli in bi vožnje bile zato cenejše. Sploh pa vse kaže, da še med nami ni strokovno usposobljenih voditeljev. Naj Konsum nastavlja le prvovrstne moči, ne pa da ima celo rajdo slabo plačanih ljudi, namesto da bi vzel manj ljudi, pa bolj zmogljive, zato pa te poštno plačal. Zakaj 47.000 Din za inserate? Članom ni treba inserirati, če članov ni, tudi inserati ne zaležejo. »Konsumenta« ne

čitajo niti od berniki. Torej je dovolj, da izide zaradi poročil trikrat na leto. (Tu se je Baznik malo prenačil. — »Konsument« bi moral izhajati še bolj pogosto kakor dozdej, toda vzgajati bi moral svoje člane, in tega »Konsument« ne dela, zato so občni zbori taki in po teh se ravna tudi konsumno gospodarstvo. Op. ur.) Glede davkov je očital ministru n. r. A. Kristanu, da se ni zavzel za to vprašanje, dočim vse buržuazne institucije že 20 let spreminjajo in skrbijo za zboljšanje davčne reforme z ozirom na gospodarske zadruga.

Kristan (Se začne priti, pri tem meče vse te očitke na Dražila in Urbančeve, češ, njega ni bilo takrat, zdaj, ko je pa videl, da gre vse rakovo pot, je zavihal rokave in začel delati. Nadzorstvo je ostro nastopilo, odločno smo sekali glave.): Prijatelj Baznik pove sicer le tisto, kar njemu prav pride. Tako ni povedal, da če se je dolg zvišal, se je na drugi strani zvišal tudi inventar nepremičnin in sicer za 100%. (Op. ur.: 100% je 1 milijon, dolg je narasel pa za 6.800.000 Din.) Kristan je tudi utemeljeval, da gre pri 16.000 članih približno 200 pisem na dan, torej je že tu 60.000 Din letno. 71.000 Din za poštino, telefon in brzojav torej nikakor ni preveč. (Op. ur.: Radi bi vedeli kam gre dnevno 200 pisem iz Konsuma!)

V Delavski pekarni je Dražil napravil zgubo. Delavska pekarna je pa drugo podjetje, ker moramo za pospeh dobiti tudi druge odjemalce. V Nakupovalni zadrugi je prepričan, da bo moral bivši prijatelj Ferfolja plačati. (Op. ur.: Kje bo vzel?)

S. Pavlič, Vodmat: Prav je imel s. Baznik. Vodstvo ni bilo in še ni na mestu. Če bomo tako nadaljevali, moramo skrahirati. Zakaj ni Kristan ustanovil »Produkcije« že takrat, ko je bil on ravnatelj v Konsumu? Meni se zdi, da je »Produkcija« zato zdaj posebna gospodarska institucija, ker si je Kristan mislil, da je boljše biti na eni strani (v Konsumu) v nadzorstvu, v »Produkciji« pa liferant Konsumov. Liferant je pa na vsak način več ko ravnatelj. Če je »Produkcija« ustanovil Konsum, naj bo v Konsumovih rokah, ni treba, da je posebno podjetje, tako bo režija in vse cenejše. Sploh je pa razmerje uslužbenec pri nas preveč različno. Povečini delajo vsi le na pritisk od zgoraj. Nam članom ostane na ta način marsikaj zaprta knjiga. Dražilu in Urbančevi se zdaj očita nered itd. Kakšen je ta nered, ki je povzročil odpust obeh, to naj se pojasni. Mi hočemo čiste vode. (Op. ur.: Kristan je na to zahtevno pozneje izjavil, da ne bo občnemu zboru karte pokazal, ker bo 17. aprila sodna razprava Dražil - Urbančeva proti Konsumu. Razprave smo se udeležili. Bila je zanimiva. K njej se še povrnemo. Nadaljevanje razprave bo 12. maja t. l. ob 9. uri v sobi 140. Kdor le more, naj pride!) (Dalje prih.)

Najboljši šivalni stroj in kolo Je edno le

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju brezplačen - Večletna garancija - Delavnica za popravila - Nizke cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
**Raznovrstno
pomladansko obleko**
nudi najceneje
JOSIP ROJINA
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 3.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sovjetska Rusija.

Preteklo soboto so poročali dunajskim zaupnikom soc. dem. stranke delegati, ki so šli v Sovjetsko Rusijo, o svojih opazovanjih in vtisih iz potovanja po Rusiji. Poročilo je zanimivo, zato objavljamo vse bistveno tudi v »Napreju«, in sicer po poročilu, kakor je bilo objavljeno v »Arbeiterzeitung« dne 18. t. m. — Poročali so 4 delegati, Farkas, Pilzl, Markl in Lares.

Farkas. Pozdravlja delegate po naročilu ruskega proletariata. Pravi, da so delegacijo sprejeli ruski delavci povsod zelo prijazno. Gibala se je lahko povsod popolnoma svobodno in po prosti volji brez vsakega spremstva. Delegacija je obiskala tako privatne hiše kakor tovarne. Dobila je tolmača. Pregledala je nad 100 tovarn vseh vrst. Tehnično so nekatere tovarne še zaostale, se pa stalno izpopolnjujejo. Primitivne razmere so našli zlasti v neki tovarni v Minsku. Vprašali so delavce, čemu prenašajo toliko muk radi tega. Odgovorili so, da se zavedajo, v kaki zvezi s pospeševanjem produkcije je njih usoda, zato prenašajo radi tudi take primitivne razmere. — Delavni čas traja 8 ur, pri ponočnem delu 7, pri zdravju škodljivem delu pa 6 ur. Mladolletni delavci (do 16 let) delajo 4, od 16 do 18 let 6 ur dnevno. Razen tega porabijo mladolletni delavci 2—4 ure za izobrazbo. Mezde so določene s kolektivno pogodbo. Oktobra in decembra 1925 so znašale mezde ruskih delavcev: pri kovinarjih 59.3 rublja, (87% mezd iz predvojne dobe), pri rudarjih 50.6 rublja (70.5% predvojnih mezd), v tekstilni industriji 43.9 rublja (116% predvojnih mezd), v kemični industriji 52.7 rublja (121% predvojnih mezd). Mezde niso vedno enake, če ima kak obrat več dobička, se zvišajo tudi mezde. 70% tovarn dela na akord. Mezdnih razredov je 17. Profesionisti zaslužijo zelo dobro. Boljše kvalificirani ključavničar zasluži v Moskvi 160—200 rubljev mesečno. Prvi trije mezdni razredi so za mladolletne delavce, večina delavcev je v 7. in 8. mezdnem razredu. V najvišjem — sedemnajstem so samo specialni delavci in inženirji. Brezposelnih delavcev je v Rusiji približno 1 milijon, kvalificiranih delavcev je malo med njimi. Brezposelni so večinoma delavci, ki pridejo iz vasi v mesto dela iskat. Izobražujejo jih v posebnih šolah in jih potem zaposlijo v industriji. Državna brezposelna podpora znaša 12—15 rubljev, k temu pridejo še podpore strok. organizacij, in sicer 5—12 rubljev. Socialne institucije v ruskih tovarnah so delegaciji najbolj ugajale. V vsaki tovarni imajo otroška zavetišča in otroške vrtce. Socialna bremena padejo na podjetnika, t. j. državo, strokovne organizacije dobe 2% delavskih mezd. Obrat. svetniki sodelujejo v produkciji in vodijo kulturno delo v tovarni. Od 16 obratnih svetnikov je 5—6 delavcev, ki jim je pridruženo tehnično osebje za pisarniška dela. Obratni svet tvorijo večinoma taki, ki ne pripadajo nobeni stranki, okoli 30% jih je komunistov. Volijo jih vsakih 6 mesecev, po poteku te funkcijske dobe morajo podati poročilo vsemu delavstvu. Glasuje se pri volitvah z dviganjem rok. Rekli smo, da se nam to ne zdi popolnoma pravilno, pa so odgovorili, da tajna volilna pravica nima nobenega smisla, ker imajo volilno pravico itak samo delavci. — V Rusiji zelo veliko zidajo. Stanovanjske razmere kljub temu niso sijajne. Zelo lep primer stanovanjske akcije smo videli v Baku. Tam je nastalo novo mesto za 20.000 delavcev, ki ima zelo lepe vrtove in nasade. Stanovanja so tam zelo lepa, 2—3 sobe, kuhinja in kopalnica. Pohištvo da država. Večinoma so imeli tam zelo lepo pohištvo, da smo se čudili. V Moskvi imajo delavci slaba stanovanja, temne luknje, ki včasih niti okna nimajo. To so stare hiše iz carske dobe. Kdor jih primerja z novimi, se ne čudi, da so tudi delavci, ki ne pripadajo nobeni stranki, navdušeni za sovjetsko vladno. Če bodo v Rusiji še 5—6 let tako intenzivno zidali kakor zdaj, bo stanovanjsko vprašanje v tem času rešeno. Zavarovani so delavci za slučaj bolezni, začasne brezposelnosti in invaliditete. Žene tudi za porod. Pri-

spevke za to zavarovanje plačuje samo država. Poljedelski delavci so le deloma zavarovani. Dajatve znašajo za časa bolezni polno plačo, žene dobe polno plačo 2 meseca pred porodom in 2 meseca po njem, potem so odškodnine za pogreb, invalidne rente in rente iz zavarovanja za starost. Tako so uredili socialno zavarovanje šele v zadnjem času. Dalje imajo ruski delavci veliko sanatorijev in okrevališč. Dopusta dobe delavci, ki delajo 5½ meseca, 14 dni, pri težkem delu pa 1 mesec na leto. Mladolletni imajo plačane počitnice. Socialna bremena, so seveda razmeroma velika in vplivajo drugod. Tako je n. pr. manufaktura v Rusiji 2—3krat dražja kakor v Avstriji. Delavci vedo, da mora zaenkrat tako biti in radi tega niso nevoljni, vsi imajo trdno upanje, da se bodo razmere kmalu zboljšale. — Bili smo tudi v Georgiji in smo videli, kako je tam v resnici. Šli smo tudi v zapore in smo govorili z zaprtimi menjševiki. Vprašali smo jih, zakaj so zaprti in odgovorili so nam, da so organizirali upor proti sovjetski vladi, upor je bil udušen, oni obsojeni na smrt in nato pomiloščeni v desetletno ječo. Zaprti niso skupno z navadnimi zločinci, smejo kaditi, dobe knjige in časopise. Z drugimi kaznjenci ne pridejo v dotiko, nad čimer so se pritoževali. Štiri ure smo govorili z njimi, pa niti enkrat niso omenili georgijskih delavcev, samo o naciji so govorili. Socialni demokrati so rekli, da nimajo s temi ljudmi nič skupnega. Tako so nam rekli tudi tam, kjer so bile soc. dem. organizacije najmočnejše. Upor (ki je bil udušen precej krvavo — op. ur.) je prišel z dežele, ne iz industrijskih centrov. V zaporu so menjševiki sami priznali, da se georgijskim delavcem zdaj veliko boljše godi kakor prej. V Georgiji vladajo zdaj georgijski, ne ruski sodrugi. O nacionalnem zatiranju ni govora! — Trdijo, da postaja iz Sovjetske Rusije kapitalistična država. Videli smo v Leningradu, da je tam okoli 50.000 proletarskih študentov. Oficirji so proletarski otroci. Med oficirji so skoraj sami delavci, na univerzah tudi. Če kdo trdi, da se ne poraja v Rusiji socializem, temveč kapitalizem, ne razumem, kako naj iz takega naraščaja zraste kapitalizem. Take mladine bi si želel tudi pri nas! Rdeči tovarniški ravnatelji ne dobe večjih plač kakor dobro kvalificirani delavci. Bili smo v tovarni, kjer je ravnatelj — komunist, imel v svoji oblasti 15.000 delavcev in 225 rubljev mesečne plače, njegov namestnik, ki ni bil komunist, pa 400 rubljev. V isti tovarni so imeli kvalificirani delavci po 250 rubljev mesečno. Delavstvo zaupa sovjetski vladi. Če kdo trdi, da vlada v Rusiji pešča teroristov, ki samo razdirajo, mu priporočam, naj gre v Rusijo in si »razdejanja« sam ogleda. — Povsod so nam rekli: mi hočemo z vami skupno proti skupnemu nasprotniku, kapitalizmu. Če se obedve internacionalni ne najdeti, ne razumemo, zakaj se strokovne internacionale ne bi mogle združiti. Do združenja bo tudi prišlo, ker je potrebno za delavski razred.

Pilzl: Kot vojni invalid sem se zanimal in bom poročal predvsem o skrbi za vojne poškodovance v Rusiji. Glavno načelo je tam: vse invalide, tako one iz državljanske kakor imperialistične vojne, narediti zmogljive za delo. Za to imajo posebne šole. Imajo zakon, ki določa, da dobe invalidi iste plače kakor zdravi delavci. Kdor pa za delo ni več zmožen, pride v dom za invalide, ali pa dobi rento, da lahko brezskrbno živi s svojo družino. — Žene so v Rusiji enakopravne z mošči in dobe za isto delo kakor moški tudi isto plačo. V tovarnah smo videli ženske kot strugarje in ključavničarje, ker opravljajo isto delo ko moški, zaslužijo enakopravnost in torej ne morejo biti »Lohndrucker«-ce. Otroke lahko vedno s seboj vzamejo, ker so po vseh tovarnah otroška zavetišča, tam na otroke pazijo, jim dajo jesti in piti, in sicer brezplačno. Zagotavljam, da je resnica, kar pripovedujemo.

Markl: Zanimali smo se za strokovna vprašanja, zlasti za to, kake funkcije imajo strokovne organizacije v Rusiji, ali so to državne ali privatne

institucije. Prepričali smo se, da so prav tako svobodne kakor n. pr. v Avstriji. Članstvo je v neki meri obvezno, ker je v Rusiji še vedno mnogo reakcionarnih elementov. Kdor dela 4 tedne v tovarni, je obvezan podpisati pravilnik strokovnih organizacij in postane njihov član. Strokovna organizacija sama pa nima pravice sprejeti kakšnega člana, dokler občni zbor tega ne sklene. Strok. organ. imajo danes v Rusiji 7.846.000 članov, 6803 knjižnice z 8.414.000 knjigami itd. Ruski delavci so nam vedno zatrdjevali, kako težko občutijo, da so od vsega sveta odrezani, vprašali so nas, ali so res tako slabi ljudje, da ne smejo stopiti v zvezo z nobeno deželo. Dejstvo je, da je zelo krivično prepovedovati ruskemu ljudstvu zvezo z ostalimi kulturnimi kraji zato, ker je prepodilo svoje izkoriščevalce. — Večkrat smo imeli priliko videti, da med navadnim vojakom in oficirjem v sovjetski vojski ni razlike. Poleg vojaške izobrazbe se izobrazujejo vojniki tudi drugače: oni s kmetov se izučijo kake obrti, meščani pa dobe pouk v poljedelstvu. Disciplinarnost je prostovoljna, kazni je malo. Vojska je zanesljiva in bo znala odbiti vse napade.

Lares: Prinaša pozdrave ruskim profesorjem, učiteljem, zdravnikom in študentov. Za vprašanje ločitve cerkve od države se je posebno zanimal. — Nekaj časa ni nikjer drugod videl, so takzv. nočna zavetišča, ki so jih videli v vseh mestih. Delavec n. pr., ki čuti, da je sicer bolan, pa je drugače zmožen za delo, gre po delu v tako zavetišče, ko dobi od zdravnika legitimacijo. Najprej se okoplje, odloži svojo obleko in dobi zavodovo. Nato gre bodisi v igralno sobo ali čitalnico, ali poslušajo godbo. Ob 8. je večerja, vsak dobi hrano po predpisani dieti. Po večerji se nekaj časa še zabavajo, nato spat. Zjutraj gredo zopet na delo in tako 4 tedne. Če bolezen med tem še ni ozdravljena, lahko zahaja v zavetišče še 2—3 tedne. — Stanarina se plačuje regresivno: delavec, ki zasluži recimo 30 rubljev, plača za stanovanje 30 kopejk, če zasluži 50 rubljev, plača za isto stanovanje 60 kopejk, če zasluži 100—150 rubljev, plača za isto stanovanje 1.80 rublja. (Torej je to neka vrsta progresije. Op. ur.) — Tudi šole smo pogledali. Zakon o splošni šolski obveznosti bo stopil v veljavo šele leta 1930. Šol manjka. — Ločitev cerkve od države je bila temeljito izvedena. Pri tem vidimo najlepše egoizem mas. Dokler plačuje duhovnike država, gredo ljudje še včasih v cerkev, v momentu pa, ko so naredili takzv. cerkvene občine in morajo verniki svoje duhovnike sami plačevati, je ljudem takoj za take stvari denarja — zmanjkalo! Tako se je zgodilo v Moskvi. — Zelo pridno razpravljajo v Rusiji o alkoholizmu. Imeli so prepoved izdelovati alkohol, kmete so pa kljub temu skrivaj žganje kuhali. Vlada je nato sama prevzela produkcijo piva, ki je pa slabo. Delavci ga le malo pijejo. Ampak žganje! Kot državni monopol kuhajo 4% žganje, vodko. Alkoholno prepoved so 1. oktobra 1925 preklicali. Ta dan so začeli izdajati žganje drž. monopola, stekleničico po pol rublja. Ta dan je bilo pol Rusije pijane! Že drugi dan so zvišali ceno za en rubelj, kar je pomagalo, da delavci zopet manj pijejo. Od alkohola odvrtačajo zlasti mladino.

Tem poročilom je sledila debata. Bila je zanimiva, poročali bomo seveda tudi o njej.

s Širite MAJSKI SPIS JSDS in KDZ za 1. 1926! Naročite ga takoj pri upravi »Napreja« v Ljubljani, p. p. 168. Cena 5 dinarjev.

Razno.

r Za dostojno proslavo 1. maja bi bilo treba, da bi povsod počivalo delo, kajti ta dan je praznik dela. Ta dan lahko dokažejo delavci vseh struj, da si res želijo združenja. Ničesar drugega ni treba, le dogovora, da ta dan ne bodo delali, razen kar je nujno potrebno. Če bi se to zgodilo, bi bile popolnoma nepotrebne vsakršne manifestacije, procesije, slavnostne pridige in druge take formalnosti. Če bi delo počivalo, bi bila volja delavstva dovolj manifestirana, praznik dela primerno proslavljen in moč delavstva dokumentirana. Disciplinirane manifestacije posameznih struj ali vseh struj skupaj ne morejo škodovati, škodovala pa bi, če bi delavci mislili, da so s formalno manifestacijo zadostili svoji dolžnosti. Njihova prva dolžnost je, da širijo razredno zavednost.

r Korupcija. Ta beseda je postala v Jugoslaviji dobro znana gotovo tudi že analfabetom. Zlasti zadnjih par tednov so slovenski, hrvaški in srbski listi dan za dnem polni poročil o korupcijah v »najvišjih krogih«, kakor imenujejo ministre in visoke državne uradnike. Zet znanega radikalnega voditelja Ljube Jovanovića, Dragiša Stojadinovića je razkril nekaj koruptnih afer Pašičevega sina Radeta, Radeti je razkril korupcije drugih radikalnih prvakov, radikalni razkrivajo radićevske korupcije itd. Vsak dan pride vsaj po ena nova korupcijska afera na dan. — Meščanski listi so začeli že pisati o sredstvih, kako zatreti to strašno korupcijo. Sredstvo, ki ga bolj ali manj prikrito priporočajo, pa bi korupcijo le še bolj pospeševalo, zahtevajo namreč diktatorsko vladno — kakor da ne živimo že pod diktaturo! Fašistovska Italija na primer dokazuje, da je diktatorska vlada še prav posebno pripravna za korupcije. Ne diktatura, temveč prava, resnična proletarska demokracija je edino sredstvo proti korupcijam vseh vrst!

r Radićeva stranka se je drugič razcepila, v vladi sta ostala namreč radićevca dr. Nikić in dr. Šuperina, ki pa imata med radićevskimi poslanci le malo prijateljev. — Do razkola bo prišlo baje tudi med radikali. — Kljub veliki korupciji povsod še niso prišli in ne morejo priti takoj vsi na vrsto...

r Rade Pašić in TPD. Še 1. 1921 je bila TPD pod državnim nadzorstvom. Tega leta pa je Rade Pašić dobil 4000 delnic TPD, kar je imelo za posledico, da je bilo drž. nadzorstvo nad TPD odpravljen, cene premoga so pa zvišale. Kupčijo je posredovala Slavenska banka.

r Akejski odbor v Trbovljah. »Delavska politika« vpije radi njega, ali njeno vpije pač ne more spraviti nobenega pametnega človeka iz ravnotežja. Razumemo pa, da njenemu gospodarju nobena akcija ni všeč, ki je ne vodi on in ki je v stanu TPD škodovati. — Sicer pa opozarjamo na dopis iz Trbovelj v današnji številki.

r Kristan in »Napreja«. G. minister na razpoloženju Anton Kristan mi je na obnem zboru Konsumnega društva za Slovenijo zagrozil, da če ne bo »Napreja« spremenil pisave, bo izvajal posledice in me tožil. Rekel je tudi, da če bi bil na mojem mestu s. Bernot ali kdo drugi, bi bil že zaprt, meni, ker sem ženska in ne vem kaj delam, odpusti. Zdi se mi, da ni dovolj, da sem gospodu osebno odgovorila. Zato bom ponovila svoj odgovor javno, ker je potrebno, da velja kot odgovor tudi ostali generaliteti kapitalističnega rodstva. Najprej javno priznanje g. Kristanu za njegove tako demokratične nazore in globok čut za enakopravnost. Zavedam se, da sem ženska, toda zavedam se tudi, da nimam »zaščitnih oči«. G. Kristan, če se izogibate meščanskim zakonov, pobijajte »Naprejeve« blažih v svoji »resnicoljubni« »Delavski politiki«. Izgovor »ker sem ženska«, je jalov, saj

so me že ravno socialpatrioti gnali na zažojno klop. Sicer pa sploh odklanjam tako farizejsko kavalirstvo. Obsodba zaradi kakšne neprevidnosti me ne ustraši, niti ne bo spremenila mojega prepričanja, zlasti pa tam, kjer sem in še na lastne oči vidim, kako in kaj se dela. Zato osiveli in obogateli »30letni socialisti«, kar korajžo! Iza kot ženska se vas prav nič ne boji. — I. Prijateljewa.

r OUZD. Že neštotokrat je bil napaden v raznih listih. Tudi v »Napreju« smo opozarjali na neke nezdave razmere v tem zavodu. »Narodni dnevnik« je ob priliki računskega zaključka OUZD objavil daljšo kritiko, ki se je podrobneje bavila z vzroki deficita. H koncu so bili omenjeni škandali, ki so se dogajali svoje dni na Cankarjevem nabrežju. Mislili smo, da bo OUZD v obrambo svoje časti »Narodni dnevnik« tožil, pa tega, kolikor nam je znano, doslej še ni storil. Čudno je to! Tudi »Sitnež« v »Napreju« še ni dobil odgovora!

r Kako so nas potegnili. Prejeli smo: Na prvi seji načelstva SPJ, ki se je vršila po celjskem kongresu, je bilo sklenjeno, da se najnižji plačilni razred za članarino ukine, namesto njega uvede prispevek po 5 Din, vsi ostali plačilni razredi se pa zvišajo za 1 Din, v čimer je vračunana tudi že naročnina za »Socialista«. Člani smo res čakali, da dobimo »Socialista«, pa zastoj. Mesto strankinega glasila so nam vrinili »Delavsko politiko«. Kaj delajo nadsodrug z denarjem za »Socialista«, nam članom ni znano. (Uradnici v pokr. tajništvu so zvišali plačilo od 300 na 500 Din.) Ali res že vse vrag jemlje? — J.

r Kdo v Zagorju mi more sporočiti, komu je 1. 1921 prodal prejšnji upravitelj pokopališča g. Keršnik spomenik na grobu učiteljice Josipine Kronabetvoglove? Spomenik je bil iz belega kararskega marmorja, napis zlat. Sporočila naj se pošljejo upravi »Napreja«.

Trpežni, elegantni in poceni

„VOIKA“ čevlji

VOIKA

LJUBLJANA, nasproti
Mestnega doma št. 127.

Zahtevajte naš brezplačni ilustrirani cenik.

**KOLINSKA CIKORIJA
JE RES IZBORNA**

Dopisi.

Trbovlje. (Akejski odbor.) Javnosti je že znano postopanje TPD, kako preganja svoje rudarje. Za zavedne rudarje izgovor, da je premogovna industrija v nevarni krizi, ne velja, prepričani pa smo, da TPD krizo umetno izziva z namenom, da doseže svoj cilj: kljub event. neznatni pocenitvi premoga svoj dobiček še zvišati. Opisal bom nekoliko, kako se delavstvo proti TPD bori. — Videli smo kmalu, da je delo nekdanjih vodilnih delavskih organizacij (Unije slov. rudarjev in sedanje njene »združene« naslednice) zgrešeno in koristno le delničarjem TPD. To dokazuje zlasti resolucija z dne 21. februarja t. l., ki zahteva, da naj vsak teden tretjina rudarjev praznuje. To je TPD tudi uvedla, delavci pa kljub temu še na cesto meče. Osnovan je bil medstrankarski akejski odbor, sestojec iz

zastopnikov vseh strokovnih in političnih organizacij in s sodelovanjem II. rudarske skupine. Predsednik tega akcijskega odbora je rudar in predsednik II. rudarske skupine Anton Zupančič. Ta akcijski odbor je sklenil, da se bo njegovo delovanje razširilo in temeljilo na sodelovanju vsega delavstva TPD. V ta namen je bilo sklicano veliko zborovanje za 15. aprila. Sodelovali so pri tem vsi zastopniki organizacij razen kristanovcev, katerih zastopnik Ivan Krušič je na neki seji izjavil, da njegova stranka in strok. organizacija z akcijskim odborom oficialno ne bosta sodelovali. Shoda se je udeležilo približno 4000 ljudi, ki so izrekli akcijskemu odboru zaupnico za vse njegovo dosedanje delo. Kristanovci pa niso samo odrekli sodelovanje z akcijskim odborom, temveč so agitirali proti njemu tudi z dejanji: trgali so letake, ki so naznanjali shod, ustno pa agitirali, naj se rudarji shoda ne udeležijo. Zlasti sta se udeleževala Martin Brečko, kovač in Franc Filač. Shod se je vršil na dvorišču gostilne g. Pravdiča. Otvoril ga je s. Pencelj s protestom proti odredbam TPD in razložil delo akcijskega odbora ter da so socialpatrioti delo v akcijskem odboru zapustili. Obširno je poročal o delu akcijskega odbora njegov tajnik Turnšek, poročal je protestu radi redukcije 20. marca, da je akcijski odbor odposlal predsedniku Delavske zbornice Čobalu pismo, v katerem ga je prosil, naj pojasni kolektivno pogodbo glede nabavnega prispevka, ki ga je TPD 1. aprila odpovedala in da ni dobil odgovora niti od Čobala niti od rudarskega glavarstva. Za Turnškom je dobil besedo g. Koren, ki je pokazal delo in namene TPD, ki hoče iztisniti iz delavstva zadnjo kapljo krvi, pozval je delavstvo, naj podpira akcijski odbor in naj se odzove njegovim klicem. Za Korenom sta govorila še sodr. Štruc in g. Flisek iz Zagorja. Nato je prečital g. Koren sledečo resolucijo:

RESOLUCIJA,

sprejeta na javnem protestnem ljudskemu shodu v navzočnosti 4000 rudarjev in delavcev, dne 15. aprila 1926 ob 4. uri popoldan na dvorišču g. Pravdiča v Trbovljah-Vode.

1. TPD je izdala razglas, da razveljavi dosedaj veljavno kolektivno pogodbo, ki je veljala do danes za vse rudnike pri TPD, da mora TPD izplačevati svoje delavstvo vsakih 14 dni med delavnim časom in v gotovem denarju. — TPD je s tem, da je razglasila ukinitve 14dnevne plače in da stopi v veljavo od 1. aprila 1926 dalje samo enkratno mesečno izplačilo, kršila kolektivno pogodbo.

2. TPD ni kršila samo kolektivne pogodbe, ampak TPD je pogazila tudi rudarski zakon § 206 z dne 17. maja 1912 R. G. Bl. Nr. 107, ki določa, da se mora delavcem izplačati vsakih 14 dni njihov zaslužek v gotovem denarju in med delavnim časom.

3. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani ni storilo svoje dolžnosti, da bi ščitilo gori navedeni še veljavni zakon, zato se obračamo tem potom na vse parlamentarne klube v Beogradu, da intervenirajo pri merodajnem ministru, da takoj stori vse potrebno in prisili TPD, da upošteva zakon § 206 z dne 17. maja 1912.

4. Zahtevamo, da se pošlje v Trbovlje parlamentarna komisija, katera bo spoznavno z akcijskim odborom izvedla revizijo plač ter določila novo kolektivno pogodbo in obenem ugotovila krivične redukcije delavstva in poduradništva.

5. Zborovalci izražajo akcijskemu odboru popolno zaupanje; svoje započeto delo naj nadaljujejo kar najbolj energično, da doseže končni uspeh.

Resolucija je bila sprejeta soglasno. Proti niso glasovali niti navzoči pristaši g. Krušiča. Po odglasovanju se je pokazal na odru Marcel Zorja od neodvisnih in je prosil za besedo. Predsednik mu

1. maja 1926

Ljubljana

Tekstilbazarju

1. maja 1926

Krekov trg 10

prodaja po znižanih cenah:

Novodošli batist v modnih barvah:
prejšnja cena . Din 11.—
sedaj samo . . . 5.— za meter.

Deleni s krasnimi novimi vzorci:
prejšnja cena . Din 18.—
sedaj samo . . . 12.50 za meter.

Trpežni kambrik:
prejšnja cena . Din 16.—
sedaj samo . . . 10.— za meter.

Fini moški in ženski štofi od Din 48.— naprej

In pri vsem drugem blagu za tretjino znižane cene. V mesecu maju vsi k Tekstilbazarju!

besede ni mogel dati, ker tega vladni komisar ni dovolil. Kristanovci so po shodu raznašali vesti, da predsednik, sodrug Pencelj, Krušiču ni hotel dati besede. To je navadna laž, resnica pa je, da se je z Žorgo vred pojavil na odru tudi Krušič, ki je stal za Žorgovim hrbtom, za besedo pa ni prosil. To se lahko tudi vsak čas dokaže. — Akcijski odbor je poslal gradivo, ki ga je zbral proti TPD, rudarskemu glavarstvu v Ljubljano. Pretekli petek popoldne pa sta g. Turnšek in še eden delegat odpotovala v Beograd, da predložita naše zahteve ministrstvu za šume in rudnike. TPD dela z vso močjo na to, da ohrani novi način plačevanja. Njeni ljudje agitirajo za to, da vzamejo rudarji del svojih plač kot predujem. V osrednji delavnici, kjer je glavni tabor kristanovcev, so se delavci izrekli za predujme in mesečno plačo. O tem za hrbtnem delu proti sklepom akcijskega odbora smo bili obveščeni; sklicali smo se in poslali delegacijo na rudarsko glavarstvo s sledečo zahtevo:

Rudarskemu glavarstvu v Ljubljani. — Rudarski glavar, g. dv. svetnik Stergar je v navzočnosti ministerialne komisije, delavskih zastopnikov in TPD dne 9. marca t. l. v rudniški restavraciji v Trbovljah obljubil, da bo vedno ščitil delavstvo in izjavil, da bo vedno nastopil proti TPD, če bo kršila zakon. Tem potom obveščamo sl. naslov, da TPD krši zakon z dne 17. maja 1912 § 206. — Ker pošilja TPD svoje organe po delavnicah, da naj se delavstvo izjavi, če želi predujme od zaslužka z motivacijo, da se na poznejše želje delavstva glede izplačevanja ne bo ozirala, si II. rudarska sku-

pina in druge delavske organizacije v Trbovljah dovoljujejo gospoda rudarskega glavarja opozoriti, da vse te nakane TPD in kršitev zakona po možnosti prepreči. Izplačevanje delavskih mezd mora ostati kakor dosedaj po veljavnih zakonskih predpisih. Končno prosimo, da nas takoj obvestite, kaj je p. n. glavarstvo nujno ukrenilo. — Predsednik II. rud. skupine: Anton Zupančič, l. r.

Delegata sta se vrnila s sledečim odlokom:

Trboveljski premogokopni družbi v

Ljubljani. — Na tamošnje poročilo z dne 19. t. m., da se je odredilo namesto s še vedno veljavnim zakonom z dne 17. maja 1912 DZ št. 107 predpisanega 14dnevnega ali dosedaj z ministrskim dovoljenjem uvedenega polmesečnega izplačevanja delavskih mezd s 1. aprilom 1926 mesečno izplačevanje in med tem enkratnem predujem, se naslov poziva, da to odredbo takoj prekliče in obdrži dosednji način izplačevanja mezd. V protislovnem slučaju bi se moralo proti naslovu postopati kazensko v smislu § 248.

nav. zakona. Izgovor, da je uvedeno pri drž. rudnikih protizakonito izplačevanje, nikakor ne upravičuje naslova do protizakonitega postopanja. Proti temu odloku je dopusten priziv na ministrstvo za šume in rudnike tekom 30 dni.

V Ljubljani, 20. aprila 1926. Rudarski glavar, dvorni svetnik inž. Strgar, l. r.

To je prvi uspeh akcijskega odbora, poročilo bom pa še nadaljeval. — R.

23. VI. 1926. — 2400.

**Čitajte in širite
edini delavski list
„Naprej“!**

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili bodele vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševijote za moške in najnovejše volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke po znižani ceni v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik
Celje

Na željo se pošljejo vzorci!

Postrežba solidna!

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri trvdki

I. N. Šoštarič

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13.

**Prava uteha za
živčno bolne**

Je moje ravnanje izdano delo! V tem se na podlagi mnogih dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelij zdravja
posljemo vsakemu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov, brezplačno.

Tisoče zahval
dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. Kdor spada k ogromni množini živčno bolnih, kdor trpi radi strahu, raztresenosti, slabega spomina, nervoznega glavobola, razdražljivosti, pokvarjenih živcev, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošne ali delne slabosti telesa ter ostalih brezštevnih pojav, mora si naročiti moje tolažečo knjižico!

Kdor isto pazljivo bere, zadobi pomirljivo prepričanje, da obstoja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pisite še danes na naslov

E. PASTERNAK, BERLIN S. O.
Michaelkirchplatz 13, Abt. 181.

JORA slaščičarna

na drobno — na debelo

Celje — Dečkov trg šte. 6.

Za pomladansko sezijo

najugodnejši nakup perila, pletenin, galanterije, potovalnih potrebščin itd. pri

Gašpari & Fanninger nasl.

SLAVKO ČRNETIČ

moda, galanterija, perilo

MARIBOR, Aleksandrova cesta 23

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Franciškanska ulica šte. 6

registrirana družba z omejeno zavezo.

Tiskovine

za šola, literaturo in urada, najmoderneje plakate in vabila za veselice, letne razpisnice, Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Kupujte pri trvdkah, ki oglašajo v Vašem listu!

Dežni plašči cenejši!

Velika izbira klobukov, čevljev, perila, dežnikov, plaščev, sandal, majic, slamnikov itd. po konkurenčni ceni pri

JAKOB LAH — Maribor

samo Glavni trg šte. 2

Vsled ugodne nabave surovin **znatno znižane cene**
nogavicam in drugim pleteninam

Vse odjemalce prosimo, naj zahtevajo cenile.

Vaškovralna naročila sprejema naš zastopnik in naravnost trvdka

M. FRANZL & SINOVI

Poštni predal 44 LJUBLJANA, Privoz 10 Telefon 425

Kje kupiš najceneje?

PRI

ŠENTPETERSKEM BAZARJU
v Ljubljani, Marínova cesta št. 8.

Tam dobiš različno blago. Krasne volnene spomladanske štofe. Izgotovljeno moško in žensko perilo. Belo in ružjavo kotenino itd. po najnižjih cenah. Zda tudi odprodaja zimskega blaga in ostankov pod lastno ceno. **Pozuri se!**

Kadar pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno Obleka moška štofasta od Din 350— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zjamčeno pristna volna samo Din 550—. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45— naprej. Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov.
Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Priporočamo trvdko
JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najugodnejši nakup

otroških majic, kopalnih hlač, nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, šifona, kravate, raznih palic, dežnikov, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čovljarje, sedlarje, Solingen škarij in nožev.

Na veliko! Na malo!

Razširjajte

in oglašajte v edinem proletarskem listu v

„Napreju!“

Kupujte le najboljše in
najtrpežnejša kolesa

„PUCH“

s franc. Michelin pnevmatiko po zmerni ceni in event. na obroke. Dobe se samo pri

IGN. VOK, Ljubljana

Tavčarjeva ulica 7 (poprej) Sodna ul.

Posebne nagrade našim odjemalcem!

Izvanredna in ugodna prilika nakupa potrebne obleke za bližajočo se spomlad.

Zastonj dobite uro, srebrno dozo itd.
Oglejte si naše letake!

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana
Detajlna trgovina Erjavčeva cesta šte. 2